

REGIO ZUID HOLLAND MIDDEN

REGIONAAL RECHERCHE TEAM

COUPE TEAM

PROCES - VERBAAL,

betreffende de proefontgravingen, onderzoek,
monsternemingen, inbeslagnemingen en informatie
op de voormalige stortplaats Coupepolder in de
gemeente Alphen aan den Rijn,
dd. 21 november 1988 t/m 8 december 1988.

BIJLAGE(N) : 15

PRO JUSTITIA

1. Inleiding.

In het kader van het gerechtelijk vooronderzoek contra
S.A.C. Kemp, betreffende vermoedelijke illegale stortin-
gen op de voormalige stortplaats Coupepolder te Alphen
aan den Rijn, is als gevolg van het rapport onder-
zoeksresultaten boringen, monsternemingen en analyses
dd. 6 oktober 1988 alsmede het rapport betreffende de
bedrijvenselectie en opzet/financiële vertaling van de
proefontgravingen dd. 12 oktober 1988 van J.A.D. Ligt-
berg en N.M.M.J. Meijer,
op 8 november 1988 door de betrokken instanties, te weten
het Ministerie VROM - afdeling Milieudelicten, de Provin-
cie Zuid-Holland - buro Handhaving/Coördinatie en het
Openbaar Ministerie, besloten dat ten behoeve van het
strafrechtelijk onderzoek, nader onderzoek zou worden
verricht door middel van proefontgravingen op deze stort-
plaats.

Als gevolg van dit nadere onderzoek, aangeduid als fase 1B, hetgeen plaatsvond in de periode 21 november 1988 t/m 8 december 1988, wordt door mij :- - -

Jan Arend Dinant LIGTENBERG, specialistisch opsporingsmedewerker, in dienst van de Provincie Zuid Holland, onbezoldigd opsporingsambtenaar van het Korps Rijkspolitie, lid van het Regionale Recherche Team voormeld, het volgende gerelateerd :

2. OPZET.

2.1 Projectleiding proefontgravingen.

Als projectleider werd in deze aangewezen de heer Ing. B. Huiskes, hoofd buro Bodemsanering van de Dienst Water en Milieu van de Provincie Zuid Holland.

Contactpersoon projectleiding - regionaal recherche team werd de heer Ing. J.A. van der Griend, hoofd buro Handhaving/Coördinatie van de Dienst Water en Milieu van de Provincie Zuid Holland.

2.2 Voorlichting/Persinfo.

De actieve voorlichting werd verzorgd door de afdeling Voorlichting van de Provincie Zuid Holland.

Strafrechtelijke informatie werd in deze verstrekt door de persofficier van Justitie.

2.3 Uitvoering Graafwerkzaamheden.

De graafwerkzaamheden werden uitgevoerd door de aannemerscombinatie HWZ-Bodemsanering te Gouda en Mourik te Groot Ammers.

2.4 Veiligheid.

De verantwoordelijkheid voor de veiligheid berustte bij de aannemerscombinatie en werd in deze verricht door of vanwege het Depot Milieubeheer te Spijkenisse.

Alle in het project werkzame personen ondergingen voorafgaande aan- en na afloop van het project een uitgebreide medische keuring.

2.5 Inzet personeel.

Ten behoeve van het technische- en opsporingsonderzoeksdeel zijn in dit project de navolgende personen werkzaam geweest :- - -

- Regionaal Recherche Team :

J.A.D. Ligtenberg;

L.Haalboom;

M.J.C. Witsenburg;

- Regionale Inspectie Milieu Hygiene ;

J. Vogelzang; technisch opsporingsambtenaar

P. Kruithof; technisch opsporingsambtenaar

- Rijks Instituut Volksgezondheid en Milieu :

F. Brinkmann,; deskundige

J. Kliet; deskundige

T. Aalbers; deskundige

A. van Duijvenbouden; deskundige

A. van de Beek; monsternemer

W. Willemsen; monsternemer.

2.6 Monsternemingen/Inbeslagnemingen.

Tijdens het gravingen-project werden diverse monsternemingen en inbeslagnemingen verricht.

Elke monsterneming werd verricht door of onder toezicht van een opsporingsambtenaar.

Elk monster werd gecodeerd, geregistreerd, verpakt en verzegeld.

De betreffende producten werden, voor zover mogelijk, veilig gesteld en inbeslaggenomen en daarna in overleg voor analyse en/of nader onderzoek afgeleverd op het gerechtelijk laboratorium te Rijswijk.

2.7 Fotografie/situatie.

De fotografische vastlegging van aangetroffen mogelijke objecten en voorwerpen vond plaats door - of vanwege de Provincie Zuid Holland.

2.8 Locaties ontgravingen.

Als gevolg van de informatie uit het administratieve-rechercheonderzoek, het recherche-tactische(verhoor)-onderzoek en de resultaten van de boringen en monster-nemingen werd besloten om de proefgravingen te starten vanuit de lokatie COB-5 (boorlocatie 5) en daaropvolgend de locaties COB-13 en COB-18.

In het kader van de proefontgravingen werden deze locaties aangeduid als COG-5, COG-13 en COG-18.

COG = COupeGraving.

COG-5 : Vanuit de resultaten van de boringen en monster-nemingen, welke plaatsvonden in de periode 22 juli tot en met 11 augustus 1988 (zie bijgevoegd rapport van Ligtenberg/Meijer van 6 oktober 1988) bleek deze lokatie de sterkste aanwijzingen voor mogelijke aanwezigheid van schadelijke stoffen te bevatten. Tevens werd door een tweetal getuigen de noordoostzijde van deze lokatie aangewezen als zijnde een plaats op de stort waar een grote hoeveelheid vaten was gestort. Deze vaten zouden zijn

gestort aan het einde van een voorheen op de stort aanwezige verhard rijpad, welk einde zich bevond ten zuidwesten van de zogenaamde "Bult", een verhoogd plateau op het zuidoostelijke deel van de Coupepolder. Op een van de stortplaats gemaakte luchtfoto-opname uit 1977 bleek het betreffende verharde rijpad duidelijk waarneembaar. Het einde van dit rijpad bevond zich nabij de graaflokatie COG-5.

COG-13 : Evenals COG-5 werden uit de onderzoeksresultaten van de boringen en monsternemingen als voormeld, op deze lokatie aanwijzingen tot de aanwezigheid van mogelijke schadelijke stoffen aangetroffen.

COG-18 : Ook op deze lokatie werden aanwijzingen aangetroffen op mogelijke aanwezigheid van schadelijke stoffen uit de onderzoeksresultaten van de boringen en monsternemingen. Tevens werd de directe omgeving van deze lokatie door getuigen genoemd als zijnde een lokatie waar regelmatig vaten zouden zijn gestort. Gesproken werd hierbij door getuigen over de vroegere ingang aan de Westkanaalweg. Vanaf deze ingang linksomhoog richting "Bult" werden regelmatig vaten gestort. Met behulp van luchtfoto-opnamen uit 1984 werd de vroegere stortingang aan de Westkanaalweg ingepast op de huidige terreinsituatie en werd een V-vormige graaflokatie gepland in de omgeving van de "Bult".

De BULT : In een groot aantal getuigenverklaringen werd telkens de "Bult" genoemd als zijnde een potentiële lokatie waar regelmatig hoeveelheden vaten werden gestort. De graafrichting vanuit de lokaties werd dan ook gepland richting "Bult".

3. ONDERZOEKS-PROJECTEN :

Het onderzoek tijdens de proefontgravingen richtte zich met betrekking tot de relatie S.A.C. Kemp, voor het leven en de gezondheid schadelijke stoffen (artikel 174 Wetboek van Strafrecht) en de stortplaats Coupepolder te Alphen aan den Rijn, op de volgende projecten :

primair :

- Billiton Research BV te Arnhem ;
- Billiton Kawecki te Arnhem ;
- Hercules/Aqualon BV te Zwijndrecht ;
- Draka Plastics te Hillegom.

secundair :

- Oce Nederland te Venlo ;
- Dow Chemical te Rotterdam ;
- Polak's Frutal Works te Amersfoort ;
- Howson Algraphy te Soest ;
- Remmert Holland te Apeldoorn ;
- Doelfray's Lakfabrieken te Den Haag ;
- Delft National Chemie te Zutphen ;
- Chicopee te Cuijk ;
- Biesterfeld te Alphen aan den Rijn ;
- Stokkermans Chromindustrie te Leiden.

Zie voor wat betreft de afvalstroominformatie van deze projecten het bijgevoegde proces-verbaal van de selectie bedrijven ingevolge artikel 174 van het Wetboek van Strafrecht, opgemaakt door Ligtenberg/Meijer op 11 juli 1988.

4. SITUATIE TER PLAATSE.

4.1 Terrein-inrichting.

Ter hoogte van de lokatie COG-5 werd vanaf de Westkanaalweg een ingang gecreëerd middels stalen rijplaten. Nabij deze ingang werd op de voormalige stortplaats een ketenpark aangebracht ten behoeve van de bij het project proefontgravingen betrokken en werkzame personen. Hierbij bevonden zich douche- en kleedruimten.

Tevens werden hier een drietal opslagcontainers geplaatst te weten een container voor de opslag van het benodigde veiligheids- en bemonsteringsmateriaal alsmede een tweetal containers ten behoeve van opslag voor monsters, vaten en materiaal uit de stort.

Nabij deze containers werd op een met zand bedekte laag folie een spoel- en sorteerplaats ingericht ten behoeve van nader te onderzoeken en te sorteren materiaal alsmede voor monsternemingen.

4.2. Afzet terrein / bewaking / beveiliging .

Het gehele werkterrein en ketenpark werd gedurende de periode van de proefontgravingen, middels aaneensluitende hekwerken geheel afgesloten.

Het toegangshek werd voorzien van een deugdelijk slot en enkel voor de betrokken daartoe bevoegde personen geopend. Tijdens de avond- en nachturen werden ketenpark, sorteerplaats, opslagcontainers en graafmaterieel geheel verlicht.

Indien bij beëindiging van de dagelijkse werkzaamheden op de spoel- en sorteerplaats materiaal aanwezig bleef werd dit niet herkenbaar afgedekt middels zeil.

Indien een graaflokatie niet geheel kon worden gedicht

en/of materiaal op de spoel- en sorteerplaats achterbleef, werd een permanente bewaking ingesteld op het werkterrein met inschakeling van personeel van het bewakingsbedrijf Eagle Security uit Alphen aan den Rijn. De containers met veiligheids-, monsternemings- en veilig gesteld materiaal, werden dagelijks bij beëindiging van de werkzaamheden afgesloten middels deugdelijke sloten. De Sleutels van de container met veilig gesteld materiaal werden dagelijks na de werkzaamheden door verbalisant onder zich gehouden.

4.3 Persoonlijke veiligheid / metingen / omgeving.

Ten behoeven van de persoonlijke veiligheid van de werden alle betrokken werkzame personen voorafgaande aan de gravingen door veiligheidsfunctionarissen van het Depot Milieubeheer Spijkenisse geïnstrueerd. De werkzaamheden werden verricht ingevolge de veiligheidsklassenindeling 3T (T=toxiciteit; 3T=zeer giftig) en 3F (F=flammable; 3F=zeer licht ontvlambaar). Er was voldoende persoonlijk beschermend materiaal aanwezig. Zie hiervoor ook het als bijlage gevoegde veiligheidsevaluatierapport alsmede het veiligheidsplan van het Depot Milieubeheer Spijkenisse.

Tijdens de werkzaamheden bij de graafsleuven alsmede op de spoel- en sorteerplaats werden door de veiligheidsfunctionarissen metingen verricht op de aanwezigheid van schadelijke stoffen boven de detectiegrens. Bij uitslag van deze metingen boven de detectiegrens werden extra persoonlijke beschermingsmaatregelen getroffen (half- of volgelaat- of persluchtmaskers), ofwel werden de werkzaamheden tijdelijk gestaakt.

Ook werden door de veiligheidsfunctionarissen explosiemetingen verricht. Bij uitslag van deze metingen boven de detectiegrens werden de werkzaamheden tijdelijk gestaakt totdat de metingen beneden de detectiegrens werden waargenomen.

Door de veiligheidsfunctionarissen werden tevens metingen verricht in de directe omgeving van het werkterrein zoals langs de Westkanaalweg en de afzethekken. Hierbij werden geen metingen boven de detectiegrens waargenomen als gevolg waarvan geen gevaar, schade of hinder voor de omgeving heerste door mogelijke aanwezigheid van voor leven en gezondheid schadelijke stoffen.

4.4. Monsternemingen / verzegelingen / veiligstellingen.

Ten behoeve van monsternemingen, verzegelingen en veiligstellingen was voldoende materiaal aanwezig zoals monsterpotten en monsterflessen ten behoeve van monsternemingen van zowel vast- als vloeibaar materiaal, monsternemingsvoorwerpen en apparatuur, handschoenen, etiketterings-, verzegelings- en verpakkingsmateriaal alsmede overmaatse vaten.

Tijdens de werkzaamheden werden diverse monsternemingen verricht als grondwater- en grondmonsters, alsmede monsters van zowel vaste als vloeibare stoffen vanuit opgegraven aangetroffen vaten en ander materiaal.

Elk monster werd op voorgeschreven wijze genomen door daartoe aangewezen en opgeleide personen onder toezicht van of door een bevoegde opsporingsambtenaar en verpakt, gecodeerd, geregistreerd en veilig gesteld.

Van elk monster werd een duplo-monster genomen, tenzij

onvoldoende monstermateriaal aanwezig bleek. In het laatste geval werd volstaan met een monster.

Verdachte-, alsmede nader te identificeren of te bemonsteren vaten en ander materiaal (zakken, flessen, etiketten en dergelijke), werden veilig gesteld in overmaatse vaten, welke werden gecodeerd, geregistreerd, verzegeld en veilig gesteld.

De betreffende monsternemingregistratie en informatie zijn als bijlagen bij dit proces-verbaal gevoegd.

5. GRAAFWERKZAAMHEDEN / AANGETROFFEN MATERIAAL .

Het tijdens de graafwerkzaamheden aangetroffen materiaal werd geregistreerd in de monsterneming/registratie en in de overzichten van de graafsleufprofielen en voor zover mogelijk fotografisch vastgelegd met verwijzing naar de onderzoeksgegevens en analyses als vermeld in het rapport no. 88.12.05.52/XIII dd. 25 januari 1989 van het Gerechtelijk Laboratorium te Rijswijk. Deze betreffende stukken zijn als bijlagen bij dit proces-verbaal gevoegd.

5.1 Uitvoering gravingen .

Maandag, 21 november 1988:

Start gravingen met behulp van een hydraulische kraan op de lokatie COG-5. Op deze lokatie werden een tweetal onbruikbare vaten aangetroffen. In verband met ter plaatse aanwezige zeer hoge grondwaterstand stagneerden de werkzaamheden. Met behulp van bemalingspompen werd onvoldoende daling van de grondwaterstand bereikt.

23 november 1988 :

Start gravingen op de lokatie COG-13. Er werden enkele kapotte onbruikbare vaten aangetroffen.

Op de lokatie COG-5 werd getracht met behulp van een bandenkraan te graven, voor zover dit als gevolg van de hoge grondwaterstand mogelijk bleek.

24 november 1988 :

In verband met uitslag van de veiligheidsmetingen werden op de lokatie COG-5 grondwatermonsters genomen.

De lokatie COG-13 werd gedicht en afgedekt. Deze lokatie leverde geen voor het onderzoek van belang zijnde gegevens op.

25 november 1988 :

Op de lokatie COG-5 werden een 20-tal lege en kapotte, zowel plastic als metalen vaten aangetroffen. In verband met uitslag van de veiligheidsmeters werden grondwatermonsters genomen.

28 november 1988 :

Start gravingen op de lokatie COG-18Y met inzet van een grotere hydraulische kraan. Op deze lokatie werden die dag enkele kapotte onbruikbare vaten aangetroffen.

Op de lokatie COG-5 werden enkele, grotendeels kapotte vaten met een verfachtige substantie aangetroffen alsmede enkele lege plastic zakken met opschrift "Hercules en Hercules Pentaly H. Er werden diverse monsternemingen verricht.

29 november 1988 :

Op de lokatie COG-18Y werden diverse, merendeel kapotte vaten en vaaddelen aangetroffen. Er werden enkele monsternemingen verricht en enkele vaaddelen veilig gesteld. Enkele plastic zakken met opschriften "Dow" en

"Shell" werden aangetroffen.

30 november 1988.

Start gravingen lokatie COG-5B.

Start gravingen lokatie COG-18Z.

Op de lokatie COG-18Z werden enkele blauwkleurige vaten aangetroffen met opschrift "Cera Chemie BV Holland". Ook werden vaten en vaaddelen met onbekende herkomst en inhoud aangetroffen. Tevens werden vaten aangetroffen met ziekenhuisafval, vermoedelijk afkomstig van het Akademisch Ziekenhuis te Leiden, gelet op de verpakking zoals aangegeven in het projectonderzoek door getuigen.

Er werden ook enkele metalen vaten aangetroffen waarvan de inhoud een doordringende stank verspreidde.

Er werden diverse monsternemingen verricht en tevens werden enkele vaaddelen veilig gesteld.

Uit een spoedanalyse van een monster hiervan middels het Rijks Instituut voor Volksgezondheid en Milieu bleek, dat zich in dit monster een sterk verhoogde concentratie aan benzenen bevond. Zie hiervoor bijgevoegde rapportage van het RIVM.

1 en 2 december 1988 :

Op de lokatie COG-18Z werd een partij van ongeveer twintig vaten aangetroffen waarin zich een bruin/geelkleurige substantie bevond. Er werden monsternemingen en veiligstellingen verricht. In de middag werd het einde van deze sleuf bereikt en werd deze gedicht.

5 en 6 december 1988 :

Start gravingen lokatie COG-5C. Er werd enkel huishoudelijk en bouw- en sloopafval aangetroffen.

7 december 1988 :

Op de lokatie COG-5C werden aan de onderzijde van de "Bult" , onder delen van heipalen een groot aantal vaten (ongeveer 60 stuks) aangetroffen. Het merendeel van deze vaten bleek nog heel te zijn. Bij deze vaten bevonden zich vaten met opschriften "Achtung" en "Ford Amsterdam" alsmede nader te identificeren etikettering. Er werden diverse monsternemingen en veiligstellingen verricht.

8 december 1988 :

Einde van de graafwerkzaamheden. Gestart werd met de afwerking en het herstel van de terreinsituatie.

6. ONDERZOEK / ANALYSE / AFVOER .

De tijdens de gravingen genomen monsters zijn overgebracht en afgeleverd op het gerechtelijk laboratorium te Rijswijk voor analyse. In overleg met dit laboratorium is een analysemethodiek afgesproken.

Betreffende deze analyses is door het gerechtelijk laboratorium een voorlopig rapport gedaan, hetgeen als bijlage bij dit proces-verbaal is gevoegd.

De betreffende containers M130 en M129, zijn met inhoud inbeslaggenomen, verzegeld en vervoerd en opgeslagen op het terrein van Tanker Transport Services (TTS) te Amsterdam, zijnde een bevoegd vergunninghouder in deze.

De inhoud van deze containers wordt in overleg met het gerechtelijk laboratorium nader onderzocht. In afwachting hiervan verblijven deze containers op het terrein van TTS voornoemd ten dienste van Justitie.

Het betreffende proces-verbaal van inbeslagneming wordt hierbij gevoegd.

Voor wat betreft het nadere onderzoek naar aangetroffen

materiaal in relatie tot de onderzoeksprojecten en artikel 174 van het Wetboek van Strafrecht wordt afzonderlijk proces-verbaal opgemaakt.

7. MEDE-VERBALISANTEN .

Mede-verbalisanten in dit verbaal zijn :

- Jan VOGELZANG, milieuhygiënisch medewerker van de het Ministerie VROM, tevens onbezoldigd opsporingsambtenaar van het Korps Rijkspolitie ;
- Pieter Johannes KRUIHOF, milieuhygiënisch medewerker van het Ministerie VROM, tevens onbezoldigd opsporingsambtenaar van het Korps Rijkspolitie ;
- Lammert HAALBOOM, Brigadier van Gemeentepolitie te Alphen aan den Rijn, tevens lid van het Regionale Recherche Team voormeld ;
- Martien. J.C. WITSENBURG, Hoofdagent van Gemeentepolitie te Alphen aan den Rijn, tevens lid van het Regionale Recherche Team voormeld.

8. BIJLAGEN .

Als bijlagen worden bij dit proces-verbaal gevoegd :

1. een situatietekening van de gravinglokaties op de voormalige stortplaats Coupepolder ;
2. een drietal overzichten van graafsleufprofielen met monsternemingsregistratie en vaataanduidingen betreffende de proefontgravingen als voormeld ;
3. een 17-tal overzichten van de monsternemingsregistratie tijdens de proefontgravingen ;
4. een 5-tal overzichten van monsternemingen, aangetroffen afgevoerd materiaal en opslag ;
5. de op de gravingen betrekking hebbende processen-verbaal van monsternemingen ;